

Zanieczyszczenie środowiska jest tematem coraz częściej poruszonym w skargach do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także podczas spotkań Rzecznika z mieszkańcami w różnych regionach Polski.

Problem ten, znany jest najlepiej na przykładach Krakowa (i szerzej – zachodniej i południowej części województwa małopolskiego) oraz konurbacji górnośląskiej, ale dotyczy (w różnym natężeniu) większości obszaru naszego kraju.

Wskazują na to wyraźnie publikowane przez Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska dane wynikające z prowadzonego przez te organy monitoringu. Dla przykładu, komunikaty Wielkopolskiego Inspektora publikowane tylko w bieżącym roku wskazują na wielokrotne przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego (PM10) i, co istotne, dotyczą zarówno dużych ośrodków miejskich takich jak Poznań, Kalisz, Konin, czy Piła, jak i mniejszych, ale położonych w sąsiedztwie potencjalnego źródła zanieczyszczeń (np. Borówiec, przez który przebiega droga ekspresowa S 11).

Podobnie Inspektor Dolnośląski kilkakrotnie w tym roku ostrzegał przed przekroczeniami zawartości pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu tak w dużych miastach (Wrocław, Legnica), jak w mniejszych ośrodkach (Dzierżonów, Nowa Ruda, Głogów i inne).

W końcu ubiegłego roku Polska została pozwana przez Komisję Europejską przed Trybunał Sprawiedliwości UE z powodu przekroczenia limitu cząstek stałych w powietrzu, co grozi naszemu państwu poważnymi konsekwencjami finansowymi. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy nakłada na państwa członkowskie obowiązek doprowadzenia do stanu, w którym przewidziane w niej normy jakości powietrza będą zachowane. Tymczasem na niektórych obszarach Polski normy te są wielokrotnie przekraczane.

Jako pozytywny przykład działań państwa na rzecz ochrony środowiska można wskazać przyjęcie w końcu ubiegłej kadencji Sejmu i podpisanie przez Prezydenta 6 października 2015 r. tzw. ustawy antysmogowej, która umożliwia wprowadzanie przez sejmiki wojewódzkie ograniczeń w spalaniu paliw.

Wprowadzenie ograniczeń wiąże się ze zwiększonymi nakładami finansowymi dla gospodarstw domowych (konieczność zmiany systemu ogrzewania, zwiększone koszty ogrzewania).

Dlatego państwo powinno nie tylko wprowadzać przepisy umożliwiające samorządom ograniczanie źródeł zanieczyszczeń, ale także wspierać samorząd w realizacji zadań zmierzających do zapewnienia mieszkańcom odpowiedniej jakości powietrza.

Rozważenia wymaga, zdaniem Rzecznika, wprowadzenie centralnych mechanizmów osłonowych dla mieszkańców, którzy mogą zostać dotknięci ekonomicznie ograniczeniami w spalaniu określonych paliw, przede wszystkim węgla.

Źródło: rpo.gov.pl